

PARADA 04
LES OU NON LES?

LES OU NON LES? PASO A PASO

1. COLOCAR O MATERIAL NO BANCO E ORDEAR AS TARXETAS ALTERNANDO HOME-MULLER
2. BENVIDA E EXPLICACIÓN
3. AMOSAR A FOTO DE DÍAZ CASTRO
4. INTRODUCIMOS AS PORCENTAXES
5. REPARTIMOS ROLES E DISFRACES
6. COLOCAMOS HOMES A UN LADO E MULLERES A OUTRO
7. RECORDAMOS A PORCENTAXE PARA CADA GRUPO EN 1920
8. INVITAMOS A CADA GRUPO A QUE CALCULEN CANTOS ESTARÍAN NA FOTO
9. QUE RAZONEN CAL DELES VAI Á FOTO E QUE SE POSEN DIANTE DA PORTA DE DÍAZ CASTRO
10. DIFERENZAS ENTRE FOTO DE DÍAZ CASTRO E A ACTUAL (*que se pasen a foto e a miren*)
11. ESCOLLEMOS MESTRE E CURA (*explicamos que Xosé María é Díaz Castro e que estudou para cura*)
12. FACEMOS FOTO DE GRUPO E DESPEDIMOS
13. RECOLLEMOS MATERIAL

LES OU NON LES? PRESENTACIÓN

Sabedes de quen era esta casa? Parécevos unha casa de ricos ou de pobres? É da familia de Díaz Castro que eran labregos acomodados, con propiedades. Ademais, o pai de Díaz Castro era escribente no Concello que daquela era Parga, non Guitiriz. Así que o neno Pepe **creceu rodeado de libros**, o cal non era moi habitual naquela época.

Díaz Castro aprendeu a ler e escribir nesta casa, que foi escola durante tres anos mentres construían a escola dos Vilares, que está a vinte minutos camiñando dende aquí. Esta é unha fotografía de Díaz Castro desa época nos Vilares. Aquela era unha escola oficial pero naquela época tamén había **escolas de ferrado**, nas que se pagaba ós mestres con cereais.

Canta xente credes ía a escola naquela época ou sabía ler e escribir? (*amosamos a estatística*) Mirade estes datos de 1920 na provincia de Lugo, cando Díaz Castro tiña 6 anos. Sabían ler e escribir o 68% dos homes e o 35% das mulleres. Quen credes que ía a escola? Máis os ricos ou os pobres?

Imos calcular cantos dos que estades aquí estariades na escola, pero antes tedes que saber quen sodes. Nestas tarxetas está a vosa identidade e imos decidir cantos deberíamos estar na foto da escola. Vaivos axudar o meu compañeiro que fará de mestre (*ponse as gafas*).

MATERIAIS:

- Tarxetas cos roles
- Disfraces
- Taboa coa foto e as porcentaxes

NOTAS DA ACTIVIDADE:

- Mentres un guía fai a presentación o outro conta o grupo e prepara os roles. Que sexan 50% homes e 50% mulleres. Os anfitrións tamén xogan. Cantos máis se disfracen mellor.
- O rol de Xosé María e o do Morgado (explicar que é) hai que repartilos sempre. O do mestre cólleo o guía que axuda co reparto. Ter na man a foto coas estatísticas para que eles a consulten.
- Tras repartir os roles, primeiro que razoen cantas mulleres e cantos homes do grupo estarían na foto segundo a estatística. Despois deben debatir quen de cada grupo (H/M) tería máis posibilidades de estudar polo seu rol (pobre, familia numerosa...)
- Facemos o xogo cos datos de 1920 e se dera tempo cos de 1930 para engadir xente á foto xa que estudaban máis.
- Ó final preguntamos quen falta na foto e damos o disfrace de cura a quen sexa Xosé María explicando que estudou para cura.

*Datos do INE de escolarización na provincia de Lugo	HOMES	MULLERES
1910	61%	21%
1920	68%	35%
1930	77%	52%
1940	86%	69%
1950	92%	80%
1960	93%	83%
1970	94%	86%
1980	96%	89%
1990	98%	95%

<p>HOME</p> <p>Non teño pai e a miña nai traballa de criada</p>	<p>HOME</p> <p>Teño nove irmáns máis vellos</p>	<p>HOME</p> <p>A miña nai sabe ler</p>
<p>HOME</p> <p>Son o morgado dunha casa na que hai tres hórreos</p>	<p>HOME</p> <p>Non teño pais, vivo cos meus tios e os catro curmáns</p>	<p>HOME</p> <p>Son o máis vello e teño outro irmán, un neno</p>
<p>HOME</p> <p>O meu pai emigrou e manda cartos</p>	<p>HOME</p> <p>Son o máis pequeno de catro irmáns e estou enfermo a cotío</p>	<p>MESTRE</p>
<p>HOME</p> <p>Meu pai é escribinte no Concello e chámome Xosé María</p>	<p>MULLER</p> <p>Non teño pai e a miña nai traballa de criada</p>	<p>MULLER</p> <p>Teño nove irmáns máis vellos</p>
<p>MULLER</p> <p>A miña nai sabe ler</p>	<p>MULLER</p> <p>Son o morgado dunha casa na que hai tres hórreos</p>	<p>MULLER</p> <p>Non teño pais, vivo cos meus tios e os catro curmáns</p>
<p>MULLER</p> <p>Son a máis vello e teño outro irmán, un neno</p>	<p>MULLER</p> <p>Son a máis pequena de catro irmáns e estou enferma a cotío</p>	<p>MULLER</p> <p>Son a máis vella e teño outro irmán, unha nena</p>

LES OU NON LES? CONCLUSIÓN

Se comparamos a foto de Díaz Castro coa nosa, **que falta?** Efectivamente, **as rapazas** xa que na época de Díaz Castro recibían clase por separado. Tamén falta o crego. Naqueles anos a educación estaba controlada pola igrexa e a escola básica eran oracións, ler, escribir e facer contas.

De todos vos, **quen iría para cura?** Xosé María o fillo do escribente que é precisamente Díaz Castro (*poñémoslle o colariño de crego*). Nesa época se eras bo estudante e non valías para traballar no campo era habitual estudar para cura. Díaz Castro estivo cinco anos no seminario de Mondoñedo onde coñeceu moitos poetas e estudou idiomas.

Ó final, en vez de cura fíxose mestre e despois tradutor, ó que se adicou toda a vida xa que falaba máis de catorce idiomas. Tamén no seminario fíxose poeta, aínda que escribía versos dende a escola, como este...

A cabra tira pra o monte,
xa o decían meus abós...
Consellos que os abós dan
moi sabios consellos son...

Agora, podedes voltar a ser vos mesmos e seguir o voso roteiro pola aldea. Se xa rematastes podedes voltar á capela.